

EKONOMICKÁ DIPLOMACIA

V ROKU 2021

OBSAH

OBSAH	2
1. VÝCHODISKÁ EKONOMICKEJ DIPLOMACIE	3
2. BILATERÁLNA SPOLUPRÁCA	7
3. MULTILATERÁLNA SPOLUPRÁCA	15
4. VEDA, VÝSKUM A INOVÁCIE, ENERGETIKA.....	17
5. SLUŽBY A NÁSTROJE PRE PODNIKATEĽOV	19
6. ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCA A PODNIKATELIA.....	22

1. VÝCHODISKÁ EKONOMICKEJ DIPLOMACIE

KREHKÁ EKONOMICKÁ OBNOVA VO SVETE A V EURÓPSKEJ ÚNII

Po prudkom prepade globálneho hospodárstva v roku 2020, najväčšom od čias Veľkej hospodárskej krízy, zaznamenala svetová ekonomika v roku 2021 výrazné oživenie. Globálnemu hospodárskemu rastu sa počas druhého roku pandémie v roku 2021 podarilo dosiahnuť rast na úrovni 5,9%. Oživenie ekonomickej aktivity v roku 2021 sa pozitívne odrazilo aj na vývoji svetového obchodu. Svetová obchodná organizácia (WTO) predpokladá, že objem globálneho obchodu s tovarom v roku 2021 sa zvýšil o 10,8%.

Zotavenie medzinárodného obchodu v segmente služieb pravdepodobne zaostane za obchodom s tovarmi, a to najmä v dôsledku silných dopadov pandémie na sektor cestovného ruchu.

Dopad pandémie COVID-19 na rast HDP (v %)			
	2019	2020	2021
Svet	2,8	-3,1	5,9
EÚ	1,8	-5,9	5,3
Slovensko	2,6	-4,4	3,0

Zdroj: Medzinárodný menový fond, Eurostat
Štatistický úrad SR

Hospodársky rast Európskej únie kopíroval pozitívny svetový trend, keď dosiahol rast na úrovni 5,3%. Hospodárstvo EÚ prešlo z fázy obnovy do fázy expanzie. Motorom ďalšieho rastu EÚ by mal byť domáci dopyt v dôsledku zlepšujúcej sa situácie na trhu práce a rastu spotrebiteľských výdavkov, ako aj podpora súkromných a verejných investícií vďaka

implementácii Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti.

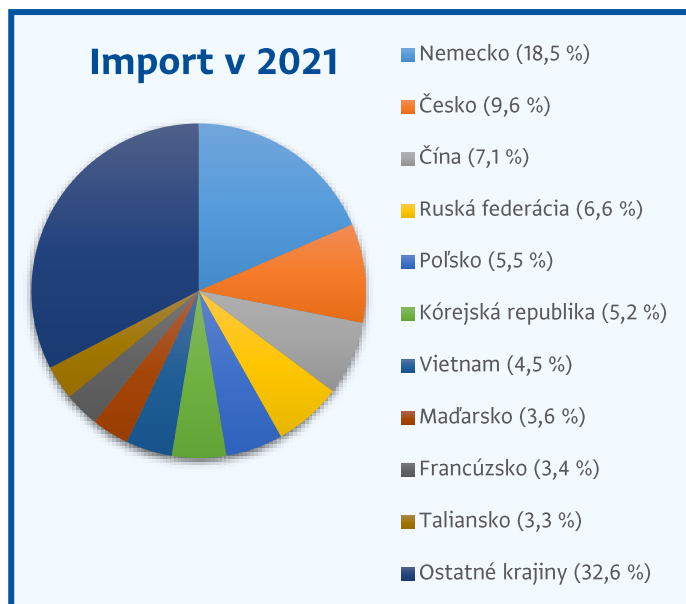
Hlavnými rizikami a výzvami pre budúce obdobie, nielen na európskej, ale i globálnej úrovni, zostávajú obnova narušených dodávateľsko-odberateľských väzieb a s tým súvisiaca inflácia (v oblasti energonosičov, prepravy a logistiky, stavebných materiálov, potravín ai.), eventuálny výskyt nových nebezpečných variantov vírusu COVID-19, rôzna úroveň vakcinácie v jednotlivých krajinách a regiónoch a rastúca zadlženosť.

V neposlednom rade bude mať zásadný vplyv na výkon nielen slovenskej, ale aj svetovej ekonomiky vývoj vojnového konfliktu na Ukrajine, ktorý môže spôsobiť významné inflačné tlaky a narušenie dodávateľsko-odberateľských vzťahov.

POHĽAD DOMOV

Slovenská ekonomika sa v priebehu roku 2021 postupne zotavila. Vďaka posilneniu domáceho dopytu dosiahol rast HDP v roku 2021 3,0 %, čím zaostáva za priemerným tempom rastu EÚ, ako aj Eurozóny.

Zdroj: Štatistický úrad SR

Slovensko je jednou z najotvorenejších ekonomík sveta s pomerom exportu a služieb na HDP na úrovni vyše 90%. Zjednodušene povedané, ak sa darí zahraničnému obchodu a našim obchodným partnerom, osobitne Európskej únii, darí sa aj slovenskému hospodárstvu.

Po silnom poklese v roku 2020 (-7,8%) zaznamenával zahraničný obchod SR v roku 2021 v oboch komponentoch (export aj import) dvojciferný rast. V roku 2021 sa v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roku zvýšil celkový vývoz tovaru o 16,2 % na 88,2 mld. eur a celkový dovoz o 19,1 % na 86,4 mld. eur. Saldo zahraničného obchodu bolo aktívne v objeme 1,8 mld. eur. Tradične silne dominoval vývoz do členských štátov EÚ, ktorý v januári až novembri 2021 oproti rovnakému obdobiu minulého roka vzrástol o 17,9 % a z celkového vývozu tvoril až 79,7 %.

Dovoz z členských štátov EÚ sa na celkovom importe podieľal 64,3 % a medziročne vzrástol o 14,9 %. Najviac obchodovanou triedou v zahraničnom obchode SR boli vozidlá a elektronické stroje s podielom 49,1 % na celkovom vývoze a 32,2 % na celkovom dovoze.

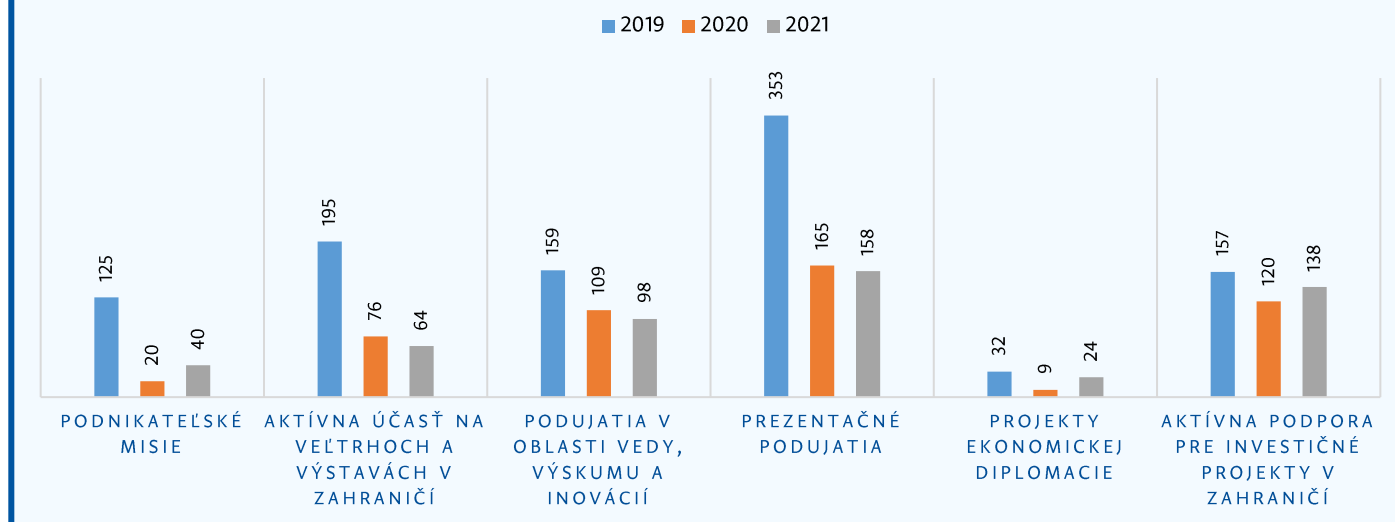

Závislosť domáceho hospodárstva na zahraničnom obchode a jeho malá diverzifikácia sa okrem ďalších navzájom často súvisiacich faktorov (narušenie globálnej ponuky, najmä v oblasti polovodičov, ktoré sú kľúčové pre automobilový priemysel, a logistických reťazcov; inflačné tlaky a pod.) podpísali aj pod zaostávanie rastu slovenského HDP za priemerom EÚ a Eurozóny.

AKČNÁ A FLEXIBILNÁ EKONOMICKÁ DIPLOMACIA

Rok 2021 bol nielen druhým rokom pandémie, ale aj druhým rokom reálnej previerky **flexibility, adaptability a akcieschopnosti** ekonomickej diplomacie v krízovom období.

AKTIVITY V OBLASTI EKONOMICKEJ DIPLOMACIE

Ekonomická diplomacia sa v rámci existujúcich možností snažila čo najviac prispôbiť dynamike vývoja hospodárskej a podnikateľskej aktivity, ktorá bola nútená neustále promptne reagovať na dynamiku vývoja pandémie a s ňou súvisiacich opatrení a meniacich sa domácich aj medzinárodných podmienok.

Možnosti plánovania aktivít boli limitované, viaceré pôvodne plánované prezentačné podujatia, podnikateľské misie a ďalšie aktivity museli byť zrušené, resp. niekedy opakované presúvané a adaptované na nové podmienky. Ekonomická diplomacia sa venovala najmä podpore prezentácií slovenských firiem na veľtrhoch, výstavách,

sprostredkovaní obchodných kontaktov a podpore vzájomných partnerstiev. Okrem plnenia operatívnych úloh pri poskytovaní praktickej pomoci domácim podnikateľom či mapovaní opatrení zmiernujúcich dopad pandémie na ekonomiky jednotlivých krajín sa snažila využiť príležitosti, ktoré priniesla pandemická kríza. Podporovala aktivity zamerané na implementáciu nových trendov, digitalizácie, zelenej ekonomiky, elektromobility, či biomedicíny.

Na jeseň v roku 2021 bola vytvorená platforma „Tím Slovensko“, v rámci ktorej rezort diplomacie koordinuje na pravidelnej báze s ďalšími zástupcami štátnej správy s portfóliom ekonomickej diplomacie riešenia aktuálnych otázok na zahraničných trhoch.

Taktiež pokračovali snahy o zintenzívnenie medzirezortnej komunikácie a vzájomnej spolupráce prípravou **nových dohôd o spolupráci** s Ministerstvom hospodárstva SR a Ministerstvom

dopravy a výstavby SR a Slovakia Travel, tak, aby zodpovedali aktuálnemu nastaveniu v ekonomickej diplomacii, rešpektujúc kompetencie jednotlivých rezortov.

Návšteva štátnej tajomníčky I. Brockovej v slovenskom pavilóne na EXPO 2020 v Dubaji.

V neposlednom rade sa v spolupráci s MH SR finalizovalo znenie prierezového dokumentu „Konceptia vonkajších ekonomických vzťahov a ekonomickej diplomacie na Obdobie 2022-2030“, ktorý zadefinuje ciele, aktérov a nástroje štátnej politiky v oblasti vonkajších ekonomických vzťahov.

Pokračovalo využívanie osvedčených nástrojov, medzi ktoré patrí projektová schéma ekonomickej diplomacie, konzultačné dni ekonomických diplomatov, či formát Exportného domu na veľtrhoch a výstavách. V rámci komunikácie domácich aktérov zahraničného obchodu boli úspešne realizované Inovačné dni, podujatie Z regiónov do sveta, či pilotný ročník Exportného fóra, prostredníctvom ktorého bola v roku 2021 poskytnutá platforma na prepojenie podnikateľského a štátneho sektora.

Slovensko dlhodobo patrí medzi najotvorenejšie ekonomiky sveta, preto základným predpokladom nášho úspechu je zachovanie čo najvyššej miery otvorenosti medzinárodného obchodu a rešpektovanie rovnosti a dohodnutých pravidiel na svetovom trhu.

V súčasnej dobe sa žiaľ výrazne prejavujú tendencie protekcionizmu, ekonomickeho nacionalizmu, či spochybňovania multilateralizmu. Ekonomická diplomacia sa preto snažila využiť nástup nového vedenia v medzinárodných ekonomických organizáciách ako OECD a WTO, na podporu rozvoja otvoreného a transparentného mnohostranného obchodného systému.

Vstup do slovenského pavilónu na EXPO 2020.

Významným momentom v oblasti prezentácie ekonomickeho potenciálu Slovenska v zahraničí bola Svetová výstava Expo 2020 Dubaj (od októbra 2021 do novembra 2022). Slovensko sa prostredníctvom samostatného národného pavilónu prezentovalo v rámci tematickej zóny „Mobilita“, v ktorom okrem iného prezentovalo prípravu domácich vodíkových technológií a inovatívne riešenia v oblasti letectva a vesmíru.

2. BILATERÁLNA SPOLUPRÁCA

Sieť 65 veľvyslanectiev Slovenskej republiky, ako dobre fungujúca etablovaná štruktúra, aktívne pokrývala ekonomický rozmer zahraničnej politiky SR. Je k dispozícii ako súkromnému podnikateľskému sektoru - primárne malým a stredným podnikom, tak aj štátnym orgánom pri ich kontaktoch so zahraničnými partnermi.

KRAJINY EURÓPSKEJ ÚNIE, USA, KANADA

Rozhodujúca časť slovenského exportu smerovala aj v roku 2021 do krajín Európskej únie, resp. Európskeho združenia voľného obchodu, USA a Kanady (cca 85%). Väčšina aktivít ekonomickej diplomacie sa preto prirodzene koncentrovala v transatlantickom hospodárskom priestore.

Viaceré bilaterálne kontakty najvyšších predstaviteľov s ekonomickou dimenziou sa konali v online formáte. Napríklad spolupráca v automobilovom priemysle, digitálne technológie, zelená ekonomika a ďalšie možnosti prehĺbenia ekonomickej spolupráce s Nemeckom boli súčasťou videokonferencie predsedu vlády SR E. Hegera so spolkovou kancelárkou A. Merkelovou. Na jar

opatrenia umožnili oživenie osobných kontaktov. Prezidentka SR Z. Čaputová spolu s delegáciou zameranou na zelenú agendu a sektor zdravotníctva navštívila v máji 2021 Dánsko. ZÚ Washington asistoval v máji 2021 ministrom financií SR I. Matovičovi pri rokovaní v U.S. Steel v Pittsburghu, ktorých hlavnou témou bola budúcnosť US Steel Košice a možnosti investícií do dekarbonizácie prevádzky. Silný ekonomický charakter s dôrazom na spoluprácu v oblasti jadrovej energetiky, dopravy, vrátane elektromobility a vodíkových technológií, ako aj cestovného ruchu, mali v druhej polovici roka návštevy predsedu vlády SR, ministra financií SR, štátneho tajomníka MDV SR a generálneho riaditeľa Slovakia Travel vo Francúzsku. V júli, septembri a decembri 2021 absolvovali podpredseda vlády SR Š. Holý a štátny tajomník M. Hypký pracovné cesty do San Franciska v USA, ktoré umožnili nadviazať priame kontakty s technologickou špičkou v oblasti digitálneho modelovania v oblasti stavebníctva a územného plánovania.

Väčšina klasických podnikateľských misií musela byť v dôsledku pandémie zrušená, zrealizovať sa podarilo podnikateľskú misiu z Košického samosprávneho kraja v Estónsku. Na Slovensko prišla podnikateľská misia z nemeckej spolkovej krajiny Durínsko, ktorú viedol minister hospodárstva, vedy a digitálnych spoločností, W. Tiefensee.

Z krajín EÚ a USA pochádza aj väčšina priamych zahraničných investícií do SR. Ekonomická diplomacia sa v roku 2021 aktívne zapojila do 35 rokovaní o nových investičných príležitostiach alebo

o rozšírení, resp. udržaní už existujúcich investícií na Slovensku.

Kapacity slovenského priemyslu, ako aj stredných a malých firiem sa podarilo aj v spolupráci so SARIO predstaviť na viacerých **veľtrhoch a výstavách**: napríklad na potravinárskom veľtrhu ANUGA v Nemecku a na Global Industrie vo francúzskom Lyone, na Svetovej jadrovej výstave WNE 2021 v Paríži, na veľtrhu DEFEA 2021 v Grécku, na Svetovom stretnutí a Expo Planet v Maďarsku, potenciál v oblasti elektromobility bol prezentovaný na London EV Show v Spojenom kráľovstve, možnosti strojárskoho priemyslu na 62. ročníku Medzinárodného strojárskoho veľtrhu v Brne, ČR, na Medzinárodnom veľtrhu ITM Industry Europe 2021 v Poznani, Poľsko, na veľtrhu subdodávateľov pre strojárstvo ELMIA Subcontractor vo Švédsku. Slovenské firmy sa ďalej zúčastnili technologickej konferencie Collision v Kanade.

Zastupiteľské úrady (ZÚ) SR v krajinách EÚ, vo Švajčiarsku, Nórsku, USA a Kanade uskutočnili alebo sa podieľali na realizácii 62 **ekonomicky orientovaných prezentácií**, z ktorých väčšina sa konala online formou: napr. podujatie Nové oblasti hospodárskej spolupráce medzi SR a Nemeckom za účasti predsedu vlády SR E. Hegera; prvý islandsko-slovenský matchmakingový webinár zameraný na oblasť biotechnológií a biomedicíny, ktorý otvoril minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR I. Korčok; online diskusia Globálne doma za účasti ministra I. Korčoka organizovaná v spolupráci so ZÚ

SR v Prahe; videokonferencia pri založení spoločnej slovensko-francúzskej vodičkovej platformy; webináre k možnostiam podnikania napr. v Taliansku, Švédsku, Nórsku, Maďarsku a Švajčiarsku, ako aj k obchodným príležitostiam v Nemecku a v Holandsku, a sektorovo zameraný webinár v USA pre slovenské potravinárske firmy a pod.

Vedeli ste, že...

→ prostredníctvom projektu ekonomickej diplomacie podporilo MZVEZ účasť slovenskej inovatívnej firmy v sektore energetiky a cleantech na šesťmesačnom virtuálnom programe organizácie **ENRICH (European Network of Research Innovation Centres and Hubs) v USA**,

→ dva podnikateľské subjekty získali investorov a ďalšie dva rozšíria svoje aktivity o cyperský trh vďaka účasti na inovačnej konferencii **ReflectFest 2021** na Cypre, ktorá bola podporená v rámci projektovej schémy ekonomickej diplomacie.

Na prezentáciu slovenských subjektov v **oblasti vedy, výskumu a inovácií** bolo zameraných celkovo až 30 podujatí. Virtuálnou formou sa za účasti slovenských inovatívnych firiem konalo napríklad jedno z najvýznamnejších podujatí v oblasti biotechnológií v USA **BIO Digital 2021**.

V Švajčiarsku sa v spolupráci so SARIO konalo online podujatie k smart riešeniam uskladňovania energie a obnoviteľným zdrojom so Smart City Verein Bern. Téma inovácií a postavenia žien v biznise a diplomacii dominovala diskusii v rámci Fóra HN v Prahe za účasti štátnej tajomníčky MZVEZ SR I. Brockovej.

Na V4 Agripower Innovation Webinar, štyri inovatívne firmy z krajín V4 prezentovali riešenia v oblasti smart poľnohospodárstva expertnému publiku v USA, viaceré slovenské firmy participovali na videokonferencii „Innov4te with Central Eastern

Europe“ v Kanade. Mnohé aktivity boli realizované vďaka projektovej schéme ekonomickej diplomacie (PED). Slovenské firmy sa zúčastnili IndustryFusion Foundation Expo & Conference 2021 v Gießene v Nemecku, konalo sa SK-SI online podnikateľské fórum, odborné podujatie Bern-Brusel-Bratislava, odborné podujatia v Čechách, kooperačné stretnutia v Maďarsku a v Írsku, študijná misia k systému duálneho vzdelávania v Rakúsku, podporila sa príprava pilotného projektu v oblasti obehového hospodárstva s Fínskom.

Obchodno-investičné perspektívy slovenských firiem v krajinách Západného Balkánu

Aktivity ekonomickej diplomacie vo vzťahu ku krajinám západného Balkánu boli zamerané na mapovanie a následnú podporu obchodno-investičných aktivít slovenských spoločností.

- V **Srbsku** boli sprostredkované rokovania ohľadom možnosti investícií v oblasti poľnohospodárstva, energetickej efektívnosti, odpadového hospodárstva či dopravných technológií.
- Trh **Bosny a Hercegoviny** zasa poskytol perspektívne projekty v solárnej a vodnej energetike či drevárskeho priemyslu.
- Perspektívne aktivity boli rozbehnuté aj na trhu **Čiernej Hory** v oblasti projektového poradenstva.

KRAJINY VÝCHODNEJ EURÓPY, JUŽNÉHO KAUKAZU A STREDNEJ ÁZIE

Rok 2021 bol bohatý na rozvoj obchodno-ekonomických aktivít s východnými partnermi, najmä prostredníctvom praktických podujatí, podnikateľských misií, veľtrhov či kooperačných podujatí.

Aktívny obchodný dialóg s **Ruskou federáciou** bol podporený návštevou ministra I. Korčoka v Nižnom Novgorode pri príležitosti 100. výročia narodenia A. Dubčeka, ktorá bola spojená s podnikateľskou misiou za účasti zástupcov 16 podnikateľských subjektov SR z oblastí energetiky, potravinárstva,

medicínskych zariadení, IT, export-importu, potravinárstva, telekomunikácií, finančných služieb.

Minister I. Korčok na návšteve v Nižnom Novgorode.

V oblasti vedy, výskumu a inovácií sa pokračovalo v intenzívnej spolupráci so Spojeným ústavom jadrového výskumu v Dubne. Dôkazom toho bola aj online konferencia o možnom väčšom zapojení slovenských spoločností do rôznych výberových konaní Spojeného ústavu jadrového výskumu v Dubne. Napriek zložitej pandemickej situácii boli zorganizované slovenské národné stánky na medzinárodných výstavách ELEKTRO 2021 a WorldFood Moscow. ZÚ v Moskve sa podieľal aj na organizovaní podnikateľskej misie pri príležitosti výstavy Innoprom 2021 v Jekaterinburgu, ktorej sa zúčastnili zástupcovia firiem z oblastí leteckého priemyslu, energetiky, IT, export-importu, cestných strojov, telekomunikácií, finančných služieb (realizovaných 22 B2B rokovaní).

Rozvoj vzťahov s **Kazachstanom** pokračoval aj v roku 2021. Hlavnou udalosťou bola návšteva ministra I. Korčoka v októbri 2021, ktorého sprevádzala delegácia slovenských podnikateľov. V kazašskej Astane sa v rámci **Slovensko-kazašského podnikateľského fóra** uskutočnilo 27 B2G stretnutí s predstaviteľmi kazašských ministerstiev a štátnych podnikov, najmä z oblasti letectva, obrany, infraštruktúry a vzdelávania a 25 B2B pracovných stretnutí s kazašskými obchodnými partnermi

pôsobiacimi v potravinárskom, sklárskom či farmaceutickom priemysle. V minulom roku sa zároveň uskutočnila návšteva 6 slovenských podnikateľských subjektov z oblasti stavebníctva na veľtrhu stavebníctva **Kazbuild** v meste Almaty.

AVIAFÓRUM 2021

Spolupráca s Ukrajinou v oblasti leteckého priemyslu

Kooperačné podujatie AVIAFÓRUM 2021 zrealizovalo Podnikateľské centrum MZVEZ SR v spolupráci so ZÚ Kyjev a SARIO dn̄a 21.9.2021 s finančným zabezpečením Projektovej schémy na podporu ekonomickej diplomacie.

- Fórum sa uskutočnilo pri príležitosti návštevy podpredsedu vlády a ministra pre strategické odvetvia Olega Uruského, ktorého sprevádzala skupina 26 významných strategických spoločností UA z oblasti leteckého a vesmírneho priemyslu z okolia mesta Charkov.
- Súčasťou fóra boli bilaterálne rokovania slovenských (cca 30 firiem) a ukrajinských podnikateľských subjektov, ako aj návšteva slovenských spoločností z leteckého priemyslu.
- Sprievodnými aktivitami boli rokovania z oblasti vzdelávania (spoločné študijne programy z oblasti IT) či hľadanie možností na spoluprácu na medziregiónálnej úrovni.

Ukrajina je dôležitým obchodným partnerom Slovenska, s ktorým pokračovala realizácia projektov v oblasti energetiky, energetickej efektívnosti, dopravy, strojárstva, farmaceutického priemyslu a medicíny. Spolupráca v oblasti vedy, výskumu a inovácií sa v roku 2021 posilnila podpisom **Dohody o partnerstve a spolupráci** medzi Ukrajinským inštitútom vedecko-technickej expertízy a informácií a Centrom vedecko-technických informácií SR. Kľúčovou aktivitou vo vzťahu k **Arménsku** bola oficiálna návšteva ministra I. Korčoka, počas ktorej boli prerokované možnosti spolupráce v oblasti jadrovej energetiky. Ekonomická diplomacia sa sústreďovala aj na prienik slovenských výrobcov na

arménsky trh z oblasti medicínskej techniky, poľnohospodárskej techniky, umelých hnojív či chemického priemyslu.

Minister I. Korčok na tlačovej konferencii v Arménsku.

Silný podnikateľský aspekt mali aj oficiálne návštevy ministra I. Korčoka v **Gruzínsku** a **Azerbajdžane**. Na spojenej podnikateľskej misii sa zúčastnilo 18 slovenských spoločností zo sektorov strojárstva, IKT, veľkoobchodu, elektrotechniky, energetiky či potravinárstva. Okrem toho boli súčasťou misie zástupcovia SARIO a Eximbanky SR. V Tbilisi (Gruzínsko) sa uskutočnilo počas obchodného fóra 21 B2B/B2G rokovaní medzi slovenskými a gruzínskymi podnikateľskými subjektmi. V Baku (Azerbajdžan) sa počas obchodného fóra realizovalo 41 B2B/B2G rokovaní. Z azerbajdžanskej strany sa na obchodnom fóre zúčastnili zástupcovia významných štátnych koncernov pôsobiacich v oblasti ťažobného priemyslu, ciest, železníc, lesov a energetiky.

Vo vzťahu k **Uzbekistanu** sa v marci 2021 uskutočnila pracovná cesta štátnej tajomníčky MZVEZ SR I. Brockovej. Súčasťou oficiálnej časti delegácie boli aj predstavitelia slovenských firiem zaoberajúcich sa medicínskou produkciou a inovatívnymi technológiami. Hlavnou udalosťou pracovnej cesty bolo otvorenie závodu **Chirana Asia** v Taškente na výrobu dýchacích a anestéziologických prístrojov. Pre skupinu sprevádzajúcich podnikateľov boli zabezpečené separátne rokovania s predstaviteľmi štátnych orgánov a s predstaviteľmi súkromného sektora.

Posilňovanie spolupráce s krajinami Strednej Ázie v oblasti vodného manažmentu a energetickej efektívnosti

Rok 2021 sa niesol aj v znamení posilnenia spolupráce s krajinami strednej Ázie. Slovenské verejné a súkromné spoločnosti sa angažujú v oblasti vodného manažmentu v regióne dlhodobo, konkrétne v oblastiach, ako zavlažovanie alebo výroba energie z vodných elektrární.

→ MZVEZ SR prostredníctvom štátnej tajomníčky Ingrid Brockovej prevzalo záštitu nad **Workshopom o ekologickej obnove a technológiách v Strednej Ázii**, ktorý sa konal v apríli 2021. Hlavným cieľom online konferencie bolo prizvať relevantné inštitúcie verejného a súkromného sektora Slovenska i stredoázijských krajín do diskusie o možnostiach výmeny skúseností v oblasti manažmentu vodného hospodárstva, a to spolu s medzinárodnými organizáciami angažovanými v regióne, ako sú EÚ, OBSE, OECD, EIB či EBRD.

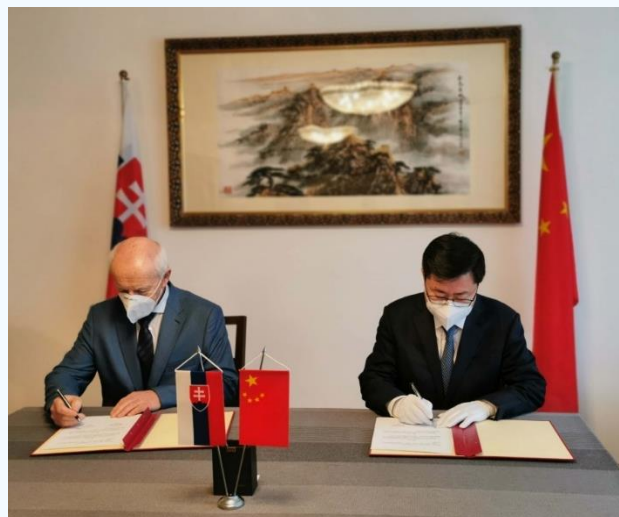
→ Organizáciou tohto podujatia Slovensko prispelo ku konkrétnejšiemu zadefinovaniu tém pre nadväzujúce **Ekonomické fórum medzi EÚ a krajinami Strednej Ázie** uskutočnené na jeseň 2021. Podujatie bolo zamerané na tri kľúčové oblasti: zelená obnova, digitalizácia a lepšie podnikateľské prostredie. Slovenská republika počas fóra deklarovala pripravenosť realizovať konkrétne projekty v oblasti vodného manažmentu či energetickej efektívnosti v regióne Strednej Ázie a prispieť tak k obnove ekologickejšieho udržateľného hospodárstva.

Perspektívy slovenských potravín na čínskom trhu

Aktivity ekonomickej diplomacie na čínskom trhu boli v roku 2021 zamerané aj na podporu domácich výrobcov z potravinárskeho sektoru.

→ Po viacročnom diplomatickom úsilí ZÚ Peking bol dňa 8. februára 2021 podpísaný **Protokol na export ovčieho a kozieho mäsa zo Slovenskej republiky do Číny**. Dokument bol podpísaný medzi Generálnou administratívou colnej správy Čínskej ľudovej republiky a Štátnou veterinárnou a potravinovou správou Slovenskej republiky. Ide o významný úspech slovenskej diplomacie, ktorý značne uľahčuje prístup domácim potravinárskym producentom na rastúcom čínskom trhu.

→ Nemenej úspešným príbehom v roku 2021 bol aj prienik **slovenskej dojčenskej vody na čínsky trh**. Prvých takmer 736 ton tejto vody na 984 paletách bolo prepravených zo železničného terminálu v Dunajskej Strede do mesta Xian. V Číne bude slovenskú dojčenskú vodu dodávať miestna distribučná spoločnosť, ktorá momentálne pokrýva päť čínskych provincií od severozápadnej po severovýchodnú Čínu. Projekt sa podarilo zrealizovať za menej ako pol roka od úspešnej prezentácie Slovenska v pozícii čestnej krajiny na medzinárodnej výstave Expo Xian v máji 2021.

BLÍZKY A STREDNÝ VÝCHOD

Aktivity ekonomickej diplomacie boli v regióne Blízkeho východu primárne zamerané na prípravu, realizáciu a úspešnú prezentáciu Slovenskej republiky počas svetovej výstavy **EXPO 2020 v Dubaji (od 1.októbra 2021 do 31. apríla 2022)**. Počas prvých mesiacov výstavy v roku 2021 boli realizované 4 návštevy slovenských ústavných činiteľov so silným podnikateľským a sektorovým zameraním – návšteva predsedu vlády SR E. Hegera (6 spoločností), ministra životného prostredia J. Budaja (EXPO Dubai Climate & Biodiversity – 9 spoločností), štátneho tajomníka MŠVVŠ SR L. Paulisa (EXPO Dubai Space – 7 spoločností) a podpredsedu vlády a ministra hospodárstva SR R. Sulíka (EXPO Dubai Urban & Development – 12 spoločností).

Okrem svetovej výstavy EXPO 2020 boli počas roka 2021 zrealizované aj iné aktivity na rozvoj obchodno-ekonomických vzťahov v tomto regióne. Účasť slovenských podnikateľov bola zabezpečená na medzinárodných veľtrhoch Arab Health (zdravotnícke technológie), IDEX 2021 (obrný priemysel), CyberTech Global (kybernetická bezpečnosť). Zastupiteľský úrad v Abú Dhabí taktiež zabezpečil individuálne prezentácie a rokovania slovenských spoločností z oblasti zdravotníckych materiálov a leteckej navigácie. Spolupráca s **Izraelom** v oblasti vedy, výskumu a inovácií je z pohľadu Slovenska aktuálne najdôležitejším pilierom slovensko-izraelských bilaterálnych vzťahov. V tomto smere bola kľúčovou udalosťou účasť troch slovenských start-upových spoločností na inovačnom programe V4-IL Innovators program.

VÝCHODNÁ ÁZIA

Rok 2021 sa niesol v znamení pokračujúcich tvrdých protipandemických opatrení v ČĽR a takmer všetky aktivity v Číne sa konali v hybridnej forme alebo len v online forme. Slovensko bolo za silného

mediálneho pokrytia prezentované v pozícii čestnej krajiny na 5. ročníku medzinárodnej výstavy Expo Silk Road (Xian, 11.-15. máj 2021) so zameraním na oblasť inovácií, zdravotníctva, IT, energetiku, digitálne technológie, logistiku, ale aj cestovný ruch. Na konferencii sa prezentovalo viac ako 30 slovenských firiem a výstupom konferencie bol fyzický a elektronický katalóg firiem a založenie spoločného slovensko-čínskeho podniku na vybudovanie výcvikového centra pre pilotov v high-tech zóne Xian. Obchodno-ekonomické záujmy Slovenska boli prezentované aj na Expo Čína-SVE v Ningbo v júni 2021 za účasti podpredsedu vlády a ministra hospodárstva SR R. Sulíka alebo na 3. konferencii OSN k trvalo udržateľnej doprave v Pekingu za aktívnej účasti ministra dopravy A. Doležala.

Slávnostné otvorenie slovenského pavilónu Expo Čína-SV v Ningbo 2019. Zdroj: Global Times

S cieľom posilniť bilaterálne ekonomické vzťahy navštívila v dňoch 5.-11. decembra 2021 Taiwan delegácia MZVEZ SR a MH SR sprevádzaná početnou podnikateľskou skupinou 20 firiem. Výsledkom návštevy bolo zriadenie pracovnej skupiny na úrovni generálnych riaditeľov ministerstiev hospodárstva pre polovodiče a otvorenie tzv. Semiconductors Academy pre Slovensko.

Počas návštevy sa okrem mnohých obchodných a investičných fór uskutočnilo aj prvé zasadnutie Komisie pre hospodársku spoluprácu medzi SR a Taiwanom. Podpísaných bolo 9 memoránd

o spolupráci z oblasti smart cities, vesmírneho priemyslu, cestovného ruchu, akademickej spolupráce či inovatívnych technológií.

Návšteve slovenskej delegácie na Taiwane predchádzala návšteva 60-člennej podnikateľskej a investičnej misie z Taiwanu na Slovensku 21.-22. októbra 2021. Rokovania medzi slovenskými a taiwanskými predstaviteľmi boli zamerané na priemyselné inovácie, výskum a vývoj, investície, zelenú ekonomiku a alternatívnu mobilitu. Na záver bolo podpísaných 7 memoránd o spolupráci.

Aktivity s **Južnou Kóreou** boli zamerané na posilnenie spolupráce v rámci automobilového priemyslu, podarilo sa rozpracovať perspektívne investičné projekty. Mobilita bola primárnou témou medzinárodného veľtrhu „Vodíková mobilita + Energetická show“ v septembri v Soule, súčasťou ktorej bola video-prezentácia slovenských vodíkových firiem v alternatívnej mobilite v SR. Úspešný priebeh zaznamenalo aj 2. zasadnutie zmiešanej komisie pre spoluprácu v oblasti vedy a techniky, počas ktorého zástupcovia Chemického ústavu SAV a Kórejského výskumného ústavu pre biologické vedy a biotechnológie uzavreli Memorandum o spolupráci pri vývoji diagnostiky na základe sacharidov. Aktívnou účasťou sa Slovensko prezentovalo aj na sektorových veľtrhoch ako „Seoul ADEX 2021“ (obranný priemysel) či „Gwangju Food Fair“ (potravinárstvo).

Vo vzťahu k **Japonsku** bola spolupráca zameraná na sprostredkovanie kontaktov medzi slovenskými firmami a japonskými partnermi. Od septembra 2021 prebieha realizácia druhého kola projektov V4-Japan Research Program. Na všetkých piatich projektoch, ktoré sú z oblasti pokročilých materiálov (advanced materials) sa podieľa aj SAV. V spolupráci s Japonskou bankou pre medzinárodnú spoluprácu (JBIC) sa priebežne vyhodnocovali možnosti investičných projektov v oblasti infraštruktúry a zelených projektov. Viacero ocenení získali slovenskí

vinári na medzinárodnej výstave Sakura - Japan Women's Wine Awards 2021.

8. ročník medzinárodnej súťaže „Sakura - Japan Women's Wine Awards 2021“.

JUHOVÝCHODNÁ ÁZIA A OCEÁNIA

Podpora spoločných projektov v oblasti obranného priemyslu predstavovala primárnu oblasť obchodných aktivít s **Indiou**. Aktívna súčinnosť bola zároveň poskytnutá pri realizácii projektu dodania leteckých simulátorov indickému partnerovi.

Vo vzťahu k **Indonézii** bola pozornosť venovaná podpore slovenských firiem z oblasti železničnej prepravy a dopravnej infraštruktúry pri ich prieniku na indonézsky trh. Ich záujem bol tlmočený Národnej diaľničnej spoločnosti Indonézie, Ministerstvu dopravy, či iným potenciálnym partnerom.

Úspešná spolupráca pokračovala v oblasti meteorológie, keď aj s prispením ZÚ SR v Jakarte bolo dohodnuté Memorandum o porozumení medzi SHMÚ a jeho indonézskym partnerom BMKG, ktoré je potrebné pre ďalší rozvoj spolupráce slovenských spoločností na miestnom trhu, ako napr. dodávkach meteorologických staníc pre indonézske letiská.

Inovatívne riešenia dvoch slovenských spoločností v oblasti Smart Cities boli predmetom webinára V4 Innovation and Technology webinar v Singapore.

Napriek značne utlmeným aktivitám spôsobených pandémiou bol **vietnamský trh** predmetom záujmu niekoľkých slovenských podnikateľských subjektov z oblasti ťažkej techniky a medicínskych zariadení, ktoré prejavili dokonca záujem o založenie svojich obchodných zastúpení.

Podobne tomu bolo v **Austrálii**, kde aj napriek značnej geografickej vzdialenosti sa podarilo nadviazať úspešnú spoluprácu slovenskej spoločnosti v oblasti dodávok železničnej techniky.

JUŽNÁ A LATINSKÁ AMERIKA

Veľký úspech slovenských vín na najprestížnejšej súťaži v Latinskej Amerike

Na najvýznamnejšej medzinárodnej súťaži vína a destilátov v Latinskej Amerike Catad'Or World Wine Awards sa stalo Slovensko v konkurencii 20 štátov hneď po Čile najúspešnejšou krajinou, keď získalo 6 veľkých zlatých a 16 zlatých medailí. Slovenské vína navyše získali 3 špeciálne ocenenia - najlepšie zahraničné víno, najlepšie biele víno, najlepšie prírodné víno. V Santiagu slávil úspech aj slovenský výrobca sklárskych výrobkov, ktorý sa stal oficiálnym partnerom súťaže na nasledujúce 3 roky. Účasť slovenských vín bola podporená z Projektovej schémy ekonomickej diplomacie MZVEZ SR.

Krajiny Latinskej Ameriky predstavujú pre slovenských podnikateľov pomerne netradičné exportné trhy. Napriek tomu aktivity ekonomickej diplomacie siahali v minulom roku až do **Guatemaly**, kde sa v júli podarilo zorganizovať prezentáciu slovenskej spoločnosti zaoberajúcej sa projektovou dokumentáciou, výrobou a montážou čističiek odpadových vôd. Prezentácia vyústila do účasti spoločnosti na Investičnom fóre (18.-19. novembra 2021), ktoré vláda Guatemaly organizovala pre vybraných zahraničných podnikateľov.

Vo vzťahu k **Brazílii** bol realizovaný webinár zameraný na univerzitnú a akademickú spoluprácu, ktorá vyústila ku konkrétnym projektom medzi Štátnou univerzitou São Paulo a UK v Bratislave. SR sa zúčastnila na 10. ročníku Medzinárodného veľtrhu obrannej techniky (Conference on Military Systems and Technology), z ktorého vzišla spolupráca medzi slovenským výrobcom z obranného priemyslu a gujanským importérom.

Na Kube v roku 2021 pokračoval spoločný projekt zameraný na obnovu blokov tepelných elektrární. Aktivity ekonomickej diplomacie zároveň prispeli k nadviazaniu spolupráce Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach s kubánskym štátnym podnikom v oblasti výskumu, vývoja a výroby vysokofrekvenčných pľúcnych ventilátorov.

3. MULTILATERÁLNA SPOLUPRÁCA

OECD

Pri príležitosti pripomenutia si 60. výročia vzniku OECD boli počas októbrového zasadnutia Ministerskej rady prijaté dva strategické dokumenty - Vyhlásenie o vízii OECD s primárnym cieľom pomôcť členským krajinám prekonať následok COVID krízy a Stratégia globálnych vzťahov definujúca rámec spolupráce OECD s tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami.

Nový generálny tajomník organizácie, Mathias Cormann, predstavil priority svojho funkčného obdobia - postpandemická ekonomická obnova, riešenie dopadov klimatických zmien, medzinárodná daňová reforma, vplyvy nových technológií a udržateľný rozvoj. Krátko po jeho nástupe do funkcie uskutočnil s novým GT OECD stretnutie minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR I. Korčok (10. júna 2021).

Tatrasummit 2021. Zdroj: GLOBSEC Facebook

V októbri 2021 vystúpil GT OECD M. Cormann spolu s predsedom vlády SR E. Hegerom na Tatrasummite v paneli venovanom otázkam postpandemického oživenia, klímy, digitalizácie a ďalším aktuálnym výzvam.

Október 2021 priniesol zásadný pokrok v otázke reformy systému medzinárodného zdaňovania. Inkluzívny rámec OECD/G20 pre eróziu základu dane a presúvanie zisku (IF on BEPS), ktorého členom je aj SR, predložil návrh globálnej dohody s cieľom zaviesť spoločné daňové pravidlá pre firmy (aby platili spravodlivý podiel na daniach bez ohľadu na to, kde pôsobia a vytvárajú zisky).

V priebehu roka pokračovala spolupráca pri realizácii spoločných projektov SR a OECD spolufinancovaných z dobrovoľných príspevkov SR do OECD. Prostredníctvom Projektovej výzvy 2021 bolo schválených celkovo 6 projektov a prerozdelená suma 100 000 eur.

Spoločná obchodná politika EÚ

Spoločná obchodná politika EÚ v uplynulom období zaznamenala úspech v podobe urovnania sporu s USA ohľadom vývozu ocele a hliníka do USA, ktorý zatažoval bilaterálnu agendu od r. 2018.

Koncom októbra sa strany dohodli, že EÚ bude môcť vyvážať určité množstvá vyrobené výlučne na jej území bez uvalenia ciel, pričom EÚ zruší odvetné opatrenia. Strany sa súčasne dohodli, že zastavia všetky prebiehajúce spory na pôde WTO.

WTO

Na pôde WTO sa nepodarilo pokročiť v rokovaní o žiadnych dlhodobých substantívnych otázkach a z dôvodu pandemickej situácie bolo odložené na neurčito

konanie 12. Ministerskej konferencie, ktorá sa v decembri 2021 mala konať v Ženeve. Obzvlášť pálčivou je otvorená otázka uplatňovania výnimky z Dohody o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva (dohoda TRIPS WTO) ohľadne vakcín proti ochoreniu COVID-19, liečby, vybavenia a zvyšovania kapacít v rozvojových krajinách.

Regionálne ekonomické platformy

V súlade s prioritami zahraničnej politiky v roku 2021 regionálne ekonomické platformy vnímame optikou ich príspevku k rozvoju a prehľbovaniu hospodárskej spolupráce a posilňovania konektivity v regióne, s dopadom na kohéziu európskej a transatlantickej spolupráce.

V rámci implementácie nového Akčného plánu Stredoeurópskej iniciatívy na roky 2021-2023, sa SR zameriavala na prehľbovanie regionálnej spolupráce s krajinami západného Balkánu a Východného partnerstva. Zástupcovia rezortov, miest a obcí, či súkromného sektora sa aktívne zapájali do odborných projektov v rámci podujatí venovaných aktuálnym témam životného prostredia, dopravnej infraštruktúry, spolupráce medzi lokálnymi samosprávami regiónu, či boja s pandémiou.

Iniciatíva krajín Trojmoria

Iniciatívu krajín Trojmoria vnímame ako nástroj pragmatickej ekonomickej spolupráce primárne zameranej na rozvoj dopravy, energetiky a digitalizácie.

V roku 2021 SR predložila návrh prioritných projektov, ktoré by v nasledujúcich rokoch mohli posilniť konektivitu v regióne strednej Európy. Cieľom samitu, ktorý sa konal 8.-9. júla 2021 v Sofii, bolo zlepšiť energetické, dopravné a digitálne prepojenia regiónu medzi Baltským, Jadranským a Čiernym morom ako aj možnostiam zatraktívnenia Investičného fondu Trojmoria.

Formát 16+1

Spolupráca v rámci Formátu 16+1 sa realizovala predovšetkým na sektorovom princípe. Na samite v Pekingu vo februári 2021 sa Slovensko zameralo najmä na rozvoj konektivity a dopravy, využívalo formát na komunikáciu s cieľom zjednodušiť prístup poľnohospodárskej a potravinárskej produkcie na čínsky trh. Aktivity boli zamerané aj na výmenu informácií k inovačnej spolupráci, rozvoj elektromobility a možnosti exportu zelených technológií.

4. VEDA, VÝSKUM A INOVÁCIE, ENERGETIKA

Veda, technológie a inovácie majú veľký význam pre všetky oblasti života spoločnosti. Sú tiež dôležitou témou medzinárodných vzťahov, s dopadmi na vzájomnú spoluprácu a hospodársku súťaž krajín. Tvoria prominentnú časť ekonomickej diplomacie, sú prierezovou agendou rôznych rezortov a jednoznačným záujmom zahraničnej politiky. Vede a inováciám sa venuje aj Slovensko, vrátane ich zahraničného presahu.

V roku 2021 MZVEZ SR podporilo ako zahraničné aktivity slovenských firiem a vedecko-výskumných pracovníkov so silným medzinárodným potenciálom, tak domáce konzultácie k podpore inovácií.

V nadväznosti na snahu SR uchádzať sa o asociované členstvo v Európskej vesmírnej agentúre koordinuje rezort svoje úsilie s MŠVVŠ SR a ekonomickej diplomacia prispieva k diverzifikácii slovenskej ekonomiky poukazovaním na možnosti našich firiem smerom k vesmírnemu priemyslu. V roku 2021 ministerstvo podporovalo snahu SR uchádzať sa o pridružené členstvo v Európskej vesmírnej agentúre (ESA).

Ministerstvo pokračuje aj v plnení záväzkov v **Digitálnej koalícii** – platforme na šírenie zmien v prístupe k digitálnym technológiám, ktorá sa usiluje o to, aby každý získal dostatočné digitálne zručnosti a zostal tak produktívny a zamestnateľný. Dôležitou oblasťou je aj **politika talentu** a talentovaní ľudia. V zahraničí žije veľa Slovákov patriacich k špičke vo svojich odboroch, ktorých rezort zapája do diania na Slovensku. Sú dôkazom, že aj z malej krajiny môžu pochádzať veľké veci

a zároveň byť vzorom pre mnohých ďalších. MZVEZ SR preto podporuje všetky iniciatívy usilujúce sa identifikovať domáce a zahraničné kapacity a posunúť Slovensko vpred v oblasti znalostnej ekonomiky s pomocou nadaných ľudí. V komunikácii so Slováckmi žijúcimi v zahraničí zároveň začína cieľenú, intenzívnu spoluprácu s tzv. novou diasporou (*pilotný projekt v New Yorku*) s cieľom zdynamizovania vzťahu s krajskou komunitou.

ENERGETICKÁ BEZPEČNOSŤ

Slovensko v roku 2021 aktívne využívalo všetky nástroje energetickej politiky a **diplomacie** na podporu svojej energetickej bezpečnosti a bezpečný prechod k zelenej energetike. Popri plnení ambiciózných klimatických cieľov bol dôraz kladený na bezpečnosť a spoľahlivosť dodávok energií, ich nákladovú efektívnosť a vplyv na konkurencieschopnosť priemyslu.

SR v rámci prechodu na zelenú energetiku presadzovala zachovanie práva štátov EÚ na stanovenie národného energetického mixu

a podporovala aplikáciu princípu technologickej neutrality, vrátane bezpečného a udržateľného využívania nízkouhlíkových zdrojov a plynu ako prechodného paliva. Keďže chrbtovou kosťou budúcej siete na dopravu vodíka by sa v rámci EÚ mali stať súčasné plynárenské sústavy, SR cieľavedome posilňovala svoje postavenie tradičnej a spoľahlivej tranzitnej krajiny. Slovenské subjekty nadväzovali partnerstvá so subjektmi na Ukrajine, v Rakúsku a Nemecku, zamerané na zabezpečenie budúceho tranzitu zeleného vodíka vyrábaného na Ukrajine do stredoeurópskych štátov EÚ.

V rámci diverzifikačných aktivít sa pozornosť zameriavala na posilnenie účasti SR na **rozvoji severo-južného/južno-severného tranzitného koridoru**. Aj kvôli svojej energetickej bezpečnosti, SR podporovala a podporuje zachovanie tranzitu plynu cez slovensko-ukrajinský tranzitný koridor. Na Slovensku súčasne, tak ako po minulé roky, spoľahlivo pôsobil objemovo najdôležitejší kanál dodávok reverzného plynu na Ukrajinu. V roku 2021 podstatne pokročili práce na výstavbe slovensko-poľského plynového prepojenia, po sprevádzkovaní ktorého v prvom polroku 2022 sa SR plne etabluje na trase severo-južného/južno-severného prepravného koridoru.

INOVAČNÉ DNI

Na Slovensku pôsobia inovatívne firmy a vedecko-výskumné pracoviská so špičkovými, častokrát patentovanými technológiami. Ambície väčšiny z nich prekračujú hranice SR a už ani ich zahraničné úspechy nie sú ojedinelé.

MZVEZ SR pravidelne poukazuje na príklady dobrej praxe čím podporuje expanziu slovenských inovácií do zahraničia. Pod záštitou štátnej tajomníčky MZVEZ SR Ingrid Brockovej začalo od septembra 2020 organizovať pravidelné návštevy zahraničných veľvyslancov akreditovaných v SR v slovenských inovatívnych firmách a vedecko-výskumných inštitúciách so silným medzinárodným potenciálom, tzv. **Inovačné dni**.

Zahraničným partnerom tak aj prostredníctvom oficiálnych predstaviteľov ich domovských krajín na Slovensku predstavuje príbehy firiem, ktoré vo svojich oblastiach vynikajú a dosahujú výrazné medzinárodné úspechy.

Zároveň, pomoc ekonomickej diplomacie slovenským technologickým firmám a vedecko-výskumným inštitúciám napomáha zvýšeniu povedomia zahraničných investorov a ich centrál o technologickej vyspelosti Slovenska, podpore investícií s vysokou pridanou hodnotou či exportu (noví obchodní partneri či vznik výskumných partnerstiev).

V rámci Inovačných dní boli v roku 2021 predstavené nasledujúce inovatívne firmy:

- Slido,
- AXON Neuroscience,
- IPM Group/Tachyum/InoBat,
- Aliter Technologies,
- Biomedicínske centrum SAV,
- MATADOR Holding,
- Pixel Federation,
- HB Reavis.

Koncept sme prepojili s cyklom Z regiónov do sveta a so zahraničnými veľvyslancami navštevujeme slovenské regióny. V Trnavskom samosprávnom kraji sme im prezentovali špičkového výrobcu ultraľahkých lietadiel **SHARK.AERO** v Senici, **Materiálovo-technologickú fakultu STU** v Trnave a projekt **Nádvorie**.

5. SLUŽBY A NÁSTROJE PRE PODNIKATEĽOV

Miestom prvého kontaktu pre podnikateľov je odbor Podnikateľského centra MZVEZ SR, ktorý prostredníctvom telefonической služby a emailov (bizinfo@mzv.sk) spracoval v roku 2021 viac ako 1100 telefonických a e-mailových dopytov zo strany podnikateľskej verejnosti.

Prostredníctvom webstránky MZVEZ SR v časti „Ekonomická diplomacia“, a tiež cez sociálne siete Facebook a LinkedIn, poskytovalo ministerstvo podnikateľskej verejnosti ekonomické informácie o všetkých krajinách, s ktorými má SR nadviazané diplomatické styky. Informácie sa týkali veľtrhov, výstav, tendrov, podnikateľských misií a nových podnikateľských príležitostí v zahraničí. Celkom bolo zverejnených 226 informácií o príležitostiach na podnikanie v rôznych krajinách sveta. Ďalším zdrojom informácií bol newsletter o príležitostiach pre podnikanie v zahraničí, ktorého vydaných 15 čísel bolo v roku 2021 distribuovaných na vyše 1300 emailových adries.

Exportné fórum

Veľmi pozitívny ohlas medzi podnikateľskou verejnosťou získalo v roku 2021 Exportné fórum, ktorého pilotný ročník sa uskutočnil 28. septembra 2021 v Bratislave. Podujatie predstavuje interaktívnu komunikačnú platformu vytvorenú pre priamy kontakt podnikateľov s ekonomickými diplomatmi a ďalšími aktérmi štátnej správy s ponukou proexportných služieb, ako aj priestor na výmenu informácií o nastavení, prioritách a nástrojoch exportnej politiky Slovenska.

Napriek obmedzeniam vyplývajúcim z protipandemických opatrení sa Exportného fóra zúčastnilo 251 predstaviteľov spoločností a podnikateľských združení z celého Slovenska. Konferenčná časť pozostávala z dvoch panelových diskusií na tému *Od korony k digitálnemu prelomu a Zo Slovenska do sveta*. Nadviazali na ňu tri diskusie za okrúhlym stolom: *Zapájanie podnikateľov do rozvojovej spolupráce, Príležitosti v potravinárstve a Inovatívne technológie*.

Do panelových diskusií sa zapojilo viac ako 200 účastníkov, v diskusiách v rámci tematických okrúhlych stolov vystúpilo okolo 60 diskutujúcich. Paralelne s diskusiami za okrúhlym stolom sa uskutočnili konzultácie exportérov s ekonomickými diplomatmi (G2B rokovania) a mini-expo proexportných služieb. V rámci G2B rokovaní bolo realizovaných až 382 konzultácií exportérov s ekonomickými diplomatmi.

Pilotný ročník Exportného fóra.

Na záver podujatia bola ministrom odovzdaná Zlatá plaketa za prínos a spoluprácu v oblasti ekonomickej diplomacie predstaviteľom troch úspešných slovenských inovatívnych firiem **CHIRANA Medical**, **MultiplexDX** a **SEAK**.

Ocenenie za mimoriadny prínos v presadzovaní záujmov Slovenska a spolupráce v oblasti ekonomickej diplomacie.

Z regiónov do sveta

Ďalšou iniciatívou rezortu je cyklus podujatí **Z regiónov do sveta**, ktorých cieľom je v spolupráci s vyššími územnými celkami zvýšiť zapojenie malých a stredných podnikov, vedeckých a vzdelávacích inštitúcií do zahraničných aktivít. Ambíciou je uskutočniť podujatia vo všetkých ôsmich samosprávnych krajoch Slovenskej republiky. Prvé podujatie sa uskutočnilo v dňoch **22. a 23. júna 2021 v Trnavskom samosprávnom kraji**.

Z regiónov do sveta v Trnavskom samosprávnom kraji.

Dvojdňové podujatie pozostávalo z odborného okrúhleho stola (74 účastníkov) pod vedením štátnej tajomníčky MZVEZ SR Ingrid Brockovej a predsedu Asociácie samosprávnych krajov SR a predsedu Trnavského samosprávneho kraja Jozefa Viskupiča a následne z pracovných návštev vybraných firiem, výrobných spoločností a vzdelávacích inštitúcií.

Cieľom bolo prezentovať ponuku rezortu diplomacie v oblasti ekonomickej diplomacie, byť adresnejší, poznať plány, ale aj problémy podnikateľov v medzinárodnej spolupráci.

Twinning/TAIEX

V rámci odboru podnikateľského centra MZVEZ SR pôsobí **Národný kontaktný bod (NCP)** pre nástroje vonkajšej finančnej pomoci EÚ **Twinning** a **Taiex**, do ktorých sa môžu zapájať slovenské štátne a súkromné inštitúcie. NCP v priebehu roka 2021 distribuoval príslušným štátnym inštitúciám 22 projektových ponúk a organizoval diplomatickú podporu pre štyri výberové konania pre Twinning projekty (2 v Srbsku, 1 v Severnom Macedónsku a 1 v Palestíne).

Vo všetkých štyroch výberových konaniach bolo Slovensko úspešné. Dva projekty v Srbsku sa už implementujú a posledné dva sa začnú realizovať v krátkom čase. V databáze expertov TAIEX potvrdil a registroval NCP nových 10 slovenských expertov (celkovo 51 expertov).

Projektová schéma ekonomickej diplomacie

Už niekoľko rokov sa teší mimoriadnej obľube podnikateľskej verejnosti **Projektová schéma na podporu ekonomickej diplomacie**, zameraná na podporu prieniku slovenských firiem na zahraničné trhy. Ekonomickí diplomati proaktívne vyhľadávajú príležitosti v teritóriu a umožňujú podnikateľským subjektom zapojiť sa do niektorého z piatich typov aktivít v rámci schémy: podnikateľskej misie, kooperačného podujatia, odborného podujatia, prezentačného podujatia a účasti na veľtrhu alebo výstave. Konečným prínosom na strane firiem je podpora ich exportu, výrobnéj spolupráce, transferu know-how alebo investičných aktivít firiem v danom teritóriu.

Z alokovaných 200 000 tisíc eur v roku 2021 bolo zastupiteľskými úradmi SR predložených a schválených 29 projektov v celkovej sume 150 925 eur. Z nich v roku 2021 ZÚ úspešne realizovali 24 projektov v celkovej sume 123 218,21 eur.

Názov podujatia	Krajina	Sektor	Počet subjektov
Možnosti a podmienky SR v oblasti IT	Bielorusko	IT	2
Webinár Obchodujeme s Belgickom	Belgicko	Exportné a investičné služby	3
Prezentácia slovenských spoločností v oblasti medicíny a zelených technológií	USA (New York)	Medicínske a zelené technológie	4
Veľtrh DEFEA 2021 Atény	Grécko (Atény)	Obranný priemysel	5
Silk Road International Exposition	Čína (Shaanxi)	Multisektorové	13
Webinár BBB (Bern-Brusel-Bratislava)	Švajčiarsko	Smart cities, zelená technológia	8
Podpora konkurencieschopnosti coworkingových centier v SR	Česko	Smart cities	3
Slovakia - Ireland Tech Pitch	Írsko (Dublin)	Start-up	15
BIO Digital 2021	USA (Washington)	Medicínske technológie	5
Priemyselná výstava Innoprom	Rusko (Jekaterinburg)	Strojárstvo	5
Aviafórum 2021	Slovensko (Bratislava)	Letecký priemysel	49
Faktory úspechu duálneho vzdelávania - študijná misia riaditeľov SOŠ do Rakúska	Rakúsko (Viedeň)	Duálne vzdelávanie	8
Inovačná konferencia ReflectFest 2021	Cyprus (Nikózia)	Start-up	25
Podnikateľské fórum počas návštevy ministra I. Korčoka v Kazachstane	Kazachstan (Nur Sultan)	Multisektorové	15
Catad'OrWine Awards 2021	Čile (Santiago)	Vinárstvo, sklárstvo	3
Veľtrh EDEX 2021	Egypt (Káhira)	Obranný priemysel	9
Prezentácia úspešných slovenských profesionálov v USA	USA (New York)	IT, start-up	4
Podnikateľské fórum počas návštevy ministra I. Korčoka v Gruzínsku	Gruzínsko (Tbilisi)	Multisektorové	18
Odborné podujatie „Infraštruktúra miest a obcí v nasledujúcich 10 rokoch“	Česko (Valeč)	Smart cities	13
Kooperačné podujatie v rámci Dni priemyslu a inovácií	Rusko (St. Peterburg)	Strojárstvo	11
Kooperačné podujatie počas účasti prezidentky SR Z. Čaputovej na summite EXPO Planet	Maďarsko (Budapešť)	Zelené technológie	9
Industry fusion Expo Conference 2021	Nemecko (Giessen)	Priemysel 4.0	3
Virtuálny program ENRICH v USA	USA	Start-up	1
Podnikateľská misia SR v Slovinsku (online)	Slovinsko	IT, energetika	5

6. ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCA A PODNIKATELIA

Základným nástrojom MZVEZ SR zapájania podnikateľov do rozvojovej spolupráce sú **dotačné výzvy v rámci Programu podnikateľských partnerstiev (PPP)**. Ich úlohou je najmä podpora synergie medzi cieľmi rozvojovej spolupráce SR a podnikateľskými cieľmi v rozvojových krajinách, vytváranie nových podnikateľských partnerstiev a budovanie udržateľných kapacít miestnych partnerov, mobilizácia súkromných zdrojov a uľahčenie prístupu pre miestne podniky do globálnych hodnotových reťazcov.

Program sa riadi vlastnou schémou štátnej pomoci de minimis s limitom podpory pre jednu malú a strednú firmu 200 tisíc eur a nepodlieha žiadnym obmedzeniam z hľadiska sektorového zamerania, ani teritoriálneho obmedzenia.

Program podnikateľských partnerstiev (PPP). Zdroj: SlovakAid

Alokácia na program PPP bola v roku 2021 v objeme **500 tis. eur**, rovnako ako v rokoch 2019-2020. Obmedzili sa byrokratické požiadavky na žiadateľov o dotáciu a v kategórii malých prípravných projektov

(do 10 tis. eur) bolo umožnené vykonávať širší okruh aktivít než len štúdie uskutočniteľnosti. Z celkového počtu obdržaných 14 návrhov projektov boli v roku 2021 **podporené štyri projekty v celkovej sume 199 940 eur**. Tri menšie projekty v kategórii „Príprava“ sa do konca roka 2021 začali realizovať v Gruzínsku, Moldavsku a v Nigérii. Jeden väčší projekt v kategórii „Realizácia“, zameraný na oblasť telemedicíny, sa začal realizovať v Albánsku a Moldavsku.

Rozvojový fond „Slovak Challenge Fund“, v rámci partnerstva MZVEZ SR s Rozvojovým programom OSN (UNDP), v roku 2021 pokračoval s podporou inovatívnych projektov slovenských spoločností v Moldavsku a v Severnom Macedónsku. Bolo schválených **šesť projektov v hodnote približne 226 tis. USD**, ich realizácia však bola z administratívnych príčin presunutá na prvý štvrtrok 2022. Činnosť fondu bola predĺžená do roku 2024 a na jeseň 2022 bude vyhlásená ďalšia výzva.

V roku 2021 bol do podrobného štádia rozpracovanosti uvedený pilotný projektový návrh zvýhodneného vývozného úveru **EXIMBANKY SR**, na ktorom MZVEZ SR spolupracovalo prostredníctvom

